

Yerli bir portföy yönetim şirketi bünyesindeki yabancı hisse ağırlıklı serbest fonun katılım paylarının değerlendirilmesi hk.

Belge türü	Özelge
Kanun	VERGİ USUL KANUNU
Özelge no	E-11395140-105[VUK-3-24708]-574629
Tarih	25.05.2023

T.C.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI

İstanbul Vergi Dairesi Başkanlığı

Gelir Kanunları Usul Grup Müdürlüğü

Sayı : E-11395140-105[VUK-3-24708]-574629

25.05.2023

Konu : Yerli bir portföy yönetim şirketi bünyesindeki yabancı hisse ağırlıklı serbest fonun katılım paylarının değerlendirilmesi

İlgide kayıtlı özelge talep formunuzun incelenmesinden, şirketinizin yurt içinde kurulu olan bir portföy yönetim şirketinin ihraç ettiği, yabancı hisse senedi ağırlıklı bir Serbest Fon'un katılım paylarını satın aldığı, Fon'un katılım paylarının Türk Lirası (TL) cinsinden işlem gördüğü ve Türkiye'de borsa rayicinin bulunmadığı, katılım payının teorik değerinin portföy yönetim şirketi tarafından Türkiye Elektronik Fon Alım Satım Platformuna (TEFAS) bildirildiği ve günlük değer TEFAS'ta görülebildiği belirtilerek katılma payının değerlendirme günlerinde değerlendirilmesinde (değer artışının hesaplanmasında) mukayyet değer mi, yoksa TEFAS'taki değişken gösterge değer mi dikkate alınacağı hususunda Başkanlığımız görüşünün talep edildiği anlaşılmaktadır.

213 sayılı Vergi Usul Kanununun;

- 258 inci maddesinde, "*Değerleme, vergi matrahlarının hesaplanmasıyla ilgili iktisadi kıymetlerin takdir ve tespiti*dir.",

- 259 uncu maddesinde, "*Değerlemede, iktisadi kıymetlerin vergi kanunlarında gösterilen gün ve zamanlarda haiz oldukları kıymetler esas tutulur*.",

- 263 üncü maddesinde, "*Borsa rayici, gerek menkul kıymetler ve kambiyo borsasına, gerekse ticaret borsalarına kayıtlı olan iktisadi kıymetlerin değerlemeden evvelki son muamele gününde borsadaki muamelelerin ortalama değerlerini ifade eder*.",

Normal temevvüçler dışında fiyatlarda bariz kararsızlıklar görülen hallerde, son muamele günü yerine değerlemeye takaddüm eden 30 gün içindeki ortalama rayici esas olarak aldırmaya Maliye Bakanlığı yetkilidir.",

- 268/A maddesinde, "*Alış bedeli, bir iktisadi kıymetin satın alma bedelidir. İktisadi bir kıymetin iktisap edilmesi ile ilgili diğer giderler alış bedeline dâhil değildir*.",

- 279 uncu maddesinde, "*Hisse senetleri ile fon portföyünün en az % 51'i Türkiye'de kurulmuş bulunan şirketlerin hisse senetlerinden oluşan yatırım fonu katılma belgeleri alış bedeliyle, bunlar dışında kalan her türlü menkul kıymet borsa rayici ile değerlendirir. Borsa rayici yoksa veya borsa rayicinin muvazaalı bir şekilde olduğu anlaşılırsa değerlemeye esas bedel, menkul kıymetin alış bedeline vadesinde elde edilecek gelirin (kur farkları dahil) iktisap tarihinden değerlendirme gününe kadar geçen süreye isabet eden kısmının eklenmesi suretiyle hesaplanır. Ancak, borsa rayici bulunmayan, getirisi ihraç edenin kar ve zararına bağlı olarak doğan ve değerlendirme günü itibarıyla hesaplanması mümkün olmayan menkul kıymetler, alış bedeli ile değerlendirir*.",

hükümleri yer almaktadır.

Bu hükümlere göre, alış bedeli, bir iktisadi kıymetin satın alınması karşılığında ödenen veya borçlanılan bedeli ifade etmekte olup, sadece iktisadi kıymetin alış değerini kapsamakta, alışla ilgili diğer masrafları kapsamamaktadır.

Ayrıca, 213 sayılı Kanunun 279 uncu maddesinde yer alan "borsa rayici" ifadesinden anlaşılması gereken, menkul kıymetlerin Türkiye'deki borsalarda oluşacak değerleridir. Diğer bir ifade ile borsa rayici açısından borsanın Türkiye'de bulunması gerekmektedir.

Diğer taraftan, 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 52 nci maddesinin birinci fıkrasında, "*Bu Kanun hükümleri uyarınca tasarruf sahiplerinden fon katılma payı karşılığında toplanan para ya da diğer varlıklarla, tasarruf sahipleri hesabına, inançlı mülkiyet esaslarına göre Kurulca belirlenen varlık ve haklardan oluşan portföy veya portföyleri işletmek amacıyla portföy yönetim şirketleri tarafından fon iç tüzüğü ile kurulan ve tüzel kişiliği bulunmayan mal varlığına yatırım fonu adı verilir*." hükmü

bulunmaktadır.

Bunun yanı sıra, 9/7/2013 tarihli ve 28702 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Yatırım Fonlarına İlişkin Esaslar Tebliğinin (III-52.1);

- 14 üncü maddesinde, "(1) Katılma paylarının itibari değeri yoktur.

(2) Fon birim pay değeri, fon toplam değerinin katılma paylarının sayısına bölünmesiyle elde edilir.

(3) Fon birim pay değeri, katılma paylarının alım satımına esas teşkil eden fiyattır.

(4) Fonların birim pay değerinin günlük olarak hesaplanması ve ilan edilmesi esastır. Bilgilendirme dokümanlarında hüküm bulunmak kaydı ile aynı gün içinde iki fiyat açıklanabilir. Kurul katılma payı fiyatının günlük olarak hesaplanmasına ve açıklanmasına bu Tebliğde belirtilen haller dışında da istisna getirebilir.

(5) Para piyasası fonları ile kısa vadeli borçlanma araçları fonları dışındaki fonlarda, katılma payı alım satım emirleri, emrin verilmesini takip eden ilk hesaplamada bulunacak pay fiyatı üzerinden yerine getirilir. Para piyasası fonları ve kısa vadeli borçlanma araçları fonlarında ise, alım satım emirleri en son ilan edilen birim pay fiyatı üzerinden gerçekleştirilir. Bununla birlikte, bilgilendirme dokümanlarında belirtilmek koşuluyla, para piyasası fonları ve kısa vadeli borçlanma araçları fonlarında katılma payı alım işlemi ve satım işlemi farklı birim pay fiyatı üzerinden gerçekleştirilebilir.

(6) Bilgilendirme dokümanlarında belirlenen esaslara göre hesaplanan birim pay değeri, katılma paylarının alım-satım yerlerinde duyurulur.

(7) Bu Tebliğin 31 inci maddesinin üçüncü fıkrasında belirtilen durumlarda, Kurulca uygun görülmesi halinde, katılma paylarının birim pay değerleri hesaplanmayabilir ve katılma paylarının alım satımı durdurulabilir.

(8) Fon katılma payı sahiplerine temettü dağıtılması mümkündür.",

- 15 inci maddesinde, "(1) Katılma payı alımı, birim pay değerinin tam olarak nakden teslim edilerek ödenmesi; katılma payı satımı, yatırımcıların paylarının bilgilendirme dokümanlarında belirlenen esaslara göre fona iade edilmek suretiyle paraya çevrilmesi şartıyla gerçekleştirilebilir. Fon toplam değerinin en az %80'i oranında altına yatırım yapan fonlarda, katılma payı alım satımında Kurulun onayı alınmak kaydıyla altın da kullanılabilir.

(2) Katılma paylarının günlük olarak alım satımı esastır. Fon türü ve niteliği dikkate alınarak katılma paylarının günlük olarak alım satımına Kurulca istisna getirilebilir...

(3) İzahnamede hüküm bulunması ve Borsanın uygun görmesi şartı ile katılma payları Borsada işlem görebilir.

...

(5) Borsada işlem görmeyen katılma paylarının, borsa dışında alım satımı bilgilendirme dokümanlarında hüküm bulunması kaydıyla mümkündür. Bu durumda kurucu dışında alım satımı gerçekleştirebilecek kuruluşların KAP'ta ilan edilmesi zorunludur...",

- 25 inci maddesinin (9) numaralı fıkrasında, *"(9) Serbest fonların pay fiyatlarının en az ayda bir kere hesaplanması ve yatırımcılara bildirilmesi zorunludur. Birim pay değerinin hesaplanması ve ilan edilmesine ilişkin olarak bu Tebliğin 14 üncü maddesinin dördüncü fıkrası uygulanmaz."*

açıklamaları yer almaktadır.

Bu hüküm ve açıklamalara göre, katılma paylarının itibari değeri bulunmamakla birlikte, fon birim pay değeri, fon toplam değerinin katılma paylarının sayısına bölünmesi suretiyle fon yönetimi tarafından hesaplanarak ilan edilmektedir.

Buna göre, borsada işlem görmediği belirtilen, bahse konu yatırım fonu katılma paylarının değerlemeye esas bedelinin, fon tarafından ilan edilen, değerlendirme günlerinde geçerli katılım payı değeri dikkate alınarak hesaplanan değer artışının alış bedeline eklenmesi suretiyle hesaplanması ve değer artışının ilgili dönem kar/zarar hesabına intikal ettirilmesi gerekmektedir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

(*) Bu Özelge 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 413.maddesine dayanılarak verilmiştir.

(**) İnceleme, yargı ya da uzlaşmada olduğu halde bu konuya ilişkin olarak yanlış bilgi verilmiş ise bu özelge geçersizdir.

(***) Talebiniz üzerine tayin edilmiş olan bu özelgeye uygun işlem yapmanız hâlinde, bu fiilleriniz dolayısıyla vergi tarh edilmesi icap ederse, tarafınıza vergi cezası kesilmeyecek ve tarh edilen vergi için gecikme faizi hesaplanmayacaktır.

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibulustayi.com) aracılığıyla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resmî işlemlerde Resmî Gazete metni esastır. — 18.09.2026